

Elov Botir, Axmedova Xolisxon

O'ZBEK TILI SEMANTIK ANALIZATORINING MATEMATIK MODELLARI

Monografiya

Toshkent - 2021

ELOV BOTIR, AXMEDOVA XOLISXON

O'ZBEK TILI SEMANTIK ANALIZATORINIG MATEMATIK MODELLARI

Monografiya

**“Farovon yurti”
Toshkent – 2021**

UO'K 364.3(575.1)

364.3(575.1)

O' 26

O'zbek tili semantik analizatorining matematik modellari: Monografiya [Matm].
-Toshkent: "Farovon yurt", 2021. - 108 b.

KBK 364.3(575.1)

Mazkur monografiyada o'zbek tilidagi omonim, polisemantik va polifunksional so'zlarni semantik tahlil qiluvchi nazariy uchun matematik modellar haqida so'z turkumlari doirasida uchrashiga so'zlarni semantik tahlil qilishda ularni so'z doirasidagi omonim so'zlar va polisemantik so'zlarni aniqlashda semantik konkratlarni, Yashar Markov modellariidan foydalanish samarali natija berishi asoslanadi. Kitob talabalar, magistrantlar, tadqiqotchilar hamda sohaga qiziquvchilar uchun mo'ljallangan.

Mas'ul muharrirlar:

Filologiya fanlari doktori, professor. Laylo Raipova

Taqrizchilar:

Texnika fanlari doktori, professor. Dilnoza Muxammadiyeva
Filologiya fanlari doktori, dotsent. Shahlo Hamroyeva

Monografiya Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti Ilmiy-texnikaviy Kengashining 2021 yil 29 noyabrda 8-sonli Qaroriga asosan chop etildi.

ISBN 978-9943-6174-9-0

© "Farovon yurt" 2021.

Monografiyada qo'llanilgan belgilashlar

No	Belgi	Izoh
1.	N	Ot so'z turkumidagi so'zlar
2.	V	Fel so'z turkumidagi so'zlar
3.	Adj	Sifat so'z turkumidagi so'zlar
4.	Num	son so'z turkumidagi so'zlar
5.	Pr	Olmosh so'z turkumidagi so'zlar
6.	Adv	Ravish so'z turkumidagi so'zlar
7.	v	Dizyunksiya imali, "voki" ma'nosini anglatadi
8.	$\oplus$	So'zlarning o'zaro birikishini anglatadi
9.	H_{xy}	Ot va fel orasidagi omonimlik hodisasi
10.	aff_{L_i}	Otga qo'shiluvchi sintaktik va lug'aviy shakl yasovchi qo'shimcha
11.	aff_{S_i}	Felga qo'shiluvchi sintaktik va lug'aviy shakl yasovchi qo'shimcha
12.	H_{num}	Ot va son orasidagi omonimlik hodisasi
13.	W_{dec}	O'ralik so'zlar
14.	H_{num}	Son omonimligi
15.	aff_{ord}	Tartib so'zlarni bildiruvchi qo'shimchalar
16.	W_{n}	Risqam so'zlar
17.	N_i	Sanaladigan otlar to'plami
18.	V_{num}	Son omonimiga birlashtiruvchi fellar
19.	H_{n}	ot so'z turkumidagi omonim
20.	aff_{CS}	Kelishik qo'shimchalar
21.	H_{pp}	Predikativ so'zning omonimligi
22.	V^H	Felning hukmat nomi shakli
23.	V^{pp}	Predikativ so'z
24.	$H_{n,aux}$	Ko'makchi va ot o'rtasidagi omonimlik
25.	aff_{N}	Otga qo'shiluvchi qo'shimchalar
26.	W'	So'z
27.	W'^{aux}	Ko'makchi omonimini birlashtiruvchi mumkin bo'lgan so'zlar
28.	H^E	Undov so'zning omonimligi
29.	V^{N_k}	Ot so'z turkumidagi omonim so'z bilan birlashtirilgan fel'lar to'plami
30.	$H_{num,Adj}$	Son va sifat so'z turkumlari orasidagi omonimlik
31.	H_{num}	Son so'z turkumidagi omonim so'zlar
32.	aff_{ord}	Tartib bildiruvchi qo'shimchalar
33.	W_k^N	k lu ot so'z turkumidagi so'z
34.	N_i	Sanaladigan otlar to'plami
35.	H^{adj}	Sifat so'z turkumidagi omonim so'zlar
36.	$H_{v,aux}$	Fel v ko'makchi orasidagi omonim so'zlar
37.	W'	Makon va zamoni ifodalovchi so'zlar
38.	H^{aux}	Ko'makchi omonim so'zlar
39.	H^V	Fel so'z turkumidagi omonim so'zlar
40.	aff_{v}	Fel omonimiga qo'shiluvchi ba'zi qo'shimchalar
41.	$H_{adj,m}$	Sifat v molal so'zlarning omonimligi
42.	$H_{adj,v}$	Sifat v fel so'z turkumlari orasidagi omonim so'zlar
43.	aff_{adj}	Sifat darajalarini ifodalovchi qo'shimchalar to'plami
44.	$H_{adv,p}$	Ravish v yuklama orasidagi omonimlik